

सम्पादकीय

‘अयोग्य’ लडाकुलाई पैसा बाँड्नु कतिको उचित ?

अहिले मुलुक आर्थिक संकटमा परिरहेको छ। हरेक क्षेत्र धरासायी भइरहेको छ। सरकारले कर्मचारीलाई तलब खुवाउने अवस्थामा समेत नरहेको बताइएको छ। तर, प्रधानमन्त्री प्रचण्ड नेतृत्वको सरकारले माओवादीका बहिर्गमित लडाकुहरूलाई राहत दिने भएको छ। मन्त्रिपरिषद बैठकले ‘अयोग्य’ लडाकुहरूलाई कार्याविधि बनाएर जनही दुई लाख रूपैयाँ दिने निर्णय गरेको थियो। यसअघि २०७३ सालमा बहिर्गमित लडाकुलाई दिने भनिएको रकम सर्वोच्च अदालतका कारण रोकिएको थियो। त्यही रकम अहिले दिन लागिएको हो। कार्याविधि बनाएर प्रत्येकलाई दुई लाख दिने निर्णय भएको छ। नेकपा माओवादी केन्द्र शान्ति प्रक्रियामा आएपछि अनिमित्तको प्रमाणीकरणमा नपरेका लडाकुहरू चार हजार हाराहारी छन्। अनिमित्तले लडाकुहरूमध्ये कसले युद्धमा भाग लिएका हुन् वा होइनन् र कसको उमेर लडाकु हुन पुगेको छ कि छैन भनेर छानविन गरेको थियो। छानविनका आधारमा युद्धमा भाग नलिएका र उमेर नपुगेकाहरूलाई ‘अयोग्य लडाकु’ भनी प्रमाणीकरण गरेको थियो।

बहिर्गमित लडाकुहरूलाई २०७३ सालमै उक्त रकम दिइने भनिए पनि व्यवस्थित ढङ्ग परेपछि तत्काल यो व्यवस्था लागू नगर्ने सर्वोच्चले अन्तरिम आदेश दिएको थियो। सरकारले अयोग्य लडाकुलाई दुई लाख रूपैयाँ राहत दिने कार्याविधि पास गरेको थियो। कार्याविधि अनुसार पहिलो चरणमा अयोग्य लडाकु पहिचान गरिनेछ। लडाकु पहिचान गर्ने जिम्मा सम्बन्धित जिल्ला प्रशासन कार्यालयलाई दिइनेछ। र, जिल्ला प्रशासनले पहिचान भएका लडाकुको विवरण गृह मन्त्रालयमा पठाउनेछ। सोही विवरणअनुसार सम्बन्धित जिल्ला प्रशासन कार्यालयले अयोग्य लडाकुलाई दुई-दुई लाख रूपैयाँका दरले राहत रकम उपलब्ध गराउनेछ। अयोग्य लडाकुलाई राहतस्वरूप दुई-दुई लाख रूपैयाँ राहत रकम उपलब्ध गराउने कार्याविधि पास भएको छ। सोही कार्याविधिअनुसार लडाकु

२ लाखले जीवन धान्दैन्,
अयोग्य लडाकुलाई कहिलेसम्म
रकम मात्रै दिने र मागी खाने
भाडो बनाएर राख्ने ?
तिनीहरूको दिगो व्यवस्थापन
हुनुपर्छ। जो पछिस्सम्म राज्यलाई
दिन योग्य बनून र अयोग्यताको
छाप मेटियोस्।

पहिचान गरिनेछ। र, उनीहरूको बैक खातामाफत राहत रकम उपलब्ध गराइनेछ। कार्याविधिअनुसार अयोग्य लडाकु पहिचानको आधार अनिमित्त (युनाइटेड नेशन मिसन इन नेपाल)ले तयार गरेको प्रतिवेदनलाई आधार मानिनेछ। प्रतिवेदनमा उल्लेख भएका अयोग्य लडाकुको नाम, उपनाम र जिल्ला पहिचान गरिनेछ। विवरण गुप्त गराउन सम्बन्धित जिल्लामा लडाकुका नाम र उपनाम पत्रचार गरिनेछ। जिल्लाले सोही विवरणका आधारमा लडाकु पहिचान गर्नेछ। यसका लागि गृहले लडाकुसहित सहभागी भएको एक कार्यदल गठन गर्नेछ। कार्यदलले सम्बन्धित लडाकुको जन्मस्थान पुगी सर्जिमिन गराई प्रमाणित भएको विवरण प्रशासनले गृह पठाउनेछ।

सरकारले आव ०७९/८० को बजेटमा शान्ति प्रक्रियाका बाँकी कामका लागि भनेर एक अर्ब ४० लाख रूपैयाँ खर्चे विनियोजन गरेको छ। सोही रकम अयोग्य लडाकुको राहतमा खर्च गरिनेछ। राहत रकम लिन अर्थले गत २ चैतमै स्वीकृत जनाइसकेको छ। अयोग्य लडाकुलाई राहतस्वरूप दुई-दुई लाख रूपैयाँ दिने सम्बन्धमा आव ०७३/७४ को बजेटमै उल्लेख गरिएको थियो। तर, सर्वोच्च अदालतमा मुद्दा परेपछि सरकारको योजना कार्यान्वयनमा आउन सकेको थिएन। सर्वोच्चले १ फागुन ०७८ मा लडाकुलाई दुई लाख रूपैयाँ दिने सरकारको निर्णय कानुनविपरीत नभएको फैसला गरेको थियो। त्यसपछि अयोग्य लडाकुलाई राहत रकम दिने कार्य खुला भएको थियो। तर पैसा बाँडेर न्याय होला त भन्ने प्रश्न व्यापक उठिरहेको छ। २ लाखले जीवन धान्दैन्, अयोग्य लडाकुलाई कहिलेसम्म रकम मात्रै दिने र मागी खाँने भाडो बनाएर राख्ने ? तिनीहरूको दिगो व्यवस्थापन हुनुपर्छ। जो पछिस्सम्म राज्यलाई दिन योग्य बनून र अयोग्यताको छाप मेटियोस्। ४००० माथिको अयोग्यताको छापलाई मेटाउन जिवन उपयोगी शीप दिनु न्यायोचित होला।

राष्ट्रियता नभएका दलीय शासकहरू

विचार - विश्लेषण

भाग-१८०

उपेन्द्र भट्टा

वैशाख १० गते गरिने उप चुनावको परिणाम आई सकेको छ। माओवादी, नेपाली कांग्रेस लगायत ८ पार्टीको सत्तारूढ गठबन्धनले बारा २ बाहेक तनहुँ १ र चितवन २ मा पराजय भोग्नु परेको छ। बारामा उपेन्द्र यादवलाई जिताउन सत्तारूढ गठबन्धन सफल भएको छ। नेपाली कांग्रेसको दुवै ठाउँको उम्मेदवारको शर्मनाक हारले नेपाली कांग्रेस सत्तारूढ गठबन्धनबाट ठूलो क्षति बेहोर्नु पर्‍यो भन्ने कुरा सबैले महसुस गरेका छन्। सरकारको नेतृत्व पनि छैन र यो सरकारबाट कुनै फायदा पनि छैन भन्ने विचारले नेतृत्ववर्ग चिन्तित देखिएका छन्। तनहुँ र चितवनमा भविष्यको नेतृत्वकर्ता होनार युवा नेताहरू विचित्रप्रकाश शर्मा र गगन थापा खटिएका थिए। तर परिवर्तन चाहने दुवै ठाउँका जनताहरूमा यिनको कुनै प्रभाव परेन। उल्टै पुराना काँग्रेसीहरू पार्टी परिवर्तन गरि रवि लामिछानेको राष्ट्रिय स्वतन्त्र पार्टीमा प्रवेश गर्न थाले। दुवै महामन्त्री युवा नेताको कुनै प्रभाव नरेको निम्ति भइ सकेपछि नैतिकताको आधारमा दुवै नेताको वर्तमान पदबाट राजिनामाको माग पार्टीभित्र उठ्न थालेको छ।

नेपाली कांग्रेस, माओवादी र एमालेले अहिलेसम्म जनतालाई उल्लेखनीय कुरा दिन नसकेको, विकासलाई गतिशील बनाउन नसकेको, देशको अर्थतन्त्र तहसनहस गरेको, देशलाई परावलयी बनाएको, उद्योगधन्दा चौपट बनाएको, भ्रष्टाचारको संस्थागत विकास गराएको आदि कारणले आम जनतामा नैराश्रयता व्याप्त छ। देश र जनताको बारेमा चौपट चिन्तन गर्न छोडेका यी तिनै दल भ्रष्टाचार विकासमा जीत फिर्ता ल्याउँदै देश विकासमा कुनै चासो राखेन। ठूलोला पापीहरूलाई पनि बूढावस्था प्राप्त गरेपछि चरित्र परिवर्तन गरि साधु बनेको धेरै उदाहरण देख्न, पढ्न पाइन्छ। तर नेपालका तीनै दलका नेताहरूमा देशलाई माया गर्ने चरित्र परिवर्तन हुन सकेन।

“चोर चोर मौसेरा भाई” भन्ने उखाना बारा २ को उपचुनावमा देखियो। मधेश प्रदेश सरकारबाट

संघीय सरकारको सम्पूर्ण शक्ति उपेन्द्र यादवलाई जिताउन एकजुट भएको अजबको तमाशा देख्न पाइयो। अरु “बाद” पदमा “मधेशवाद” पढ्न नभ्याएका उपेन्द्र यादव मधेशको अधिकार दिलाउने नेताको पंक्तिमा पर्दैन, भ्रष्ट शासकवर्गलाई सघाउने अन्तिम पंक्तिमा मोहरा हुन्। शासकवर्गका प्रिय पात्रका रूपमा रहेका तथा आफ्नो कार्यशैलीबाट मधेशमा आकर्षण गुमाएका उपेन्द्र यादव ८ दलीय समर्थनमा बल्ल जित्न पाएका हुन्। सिके राउतसँग तुलना गर्दा बारामा सिके राउत एकैले त्यसो ठूलो मत ल्याउन मधेशको जनतामा उनको आकर्षण बढेको स्पष्ट छ। उपेन्द्र जितेपनि आकर्षणको केन्द्र सिके राउत नै बन्थ्यो।

उपेन्द्र यादवले मधेश प्रदेशको सरकार बनाउन सफल भएपनि जन आर्काषण पुरा गर्न असफल नै देखियो। सरकारको प्रस्तुति सन्तोषजनक देखिएन। मधेशको मुद्दाभन्दा शासकवर्गका मिलेर धनलाभ गर्ने विचार सर्वोपरि देखिएको छ।

तनहुँ र चितवनको जनताले जलाएको मशालले राष्ट्रिय स्वतन्त्र पार्टीलाई देशभर चिनाएको छ। देश सुधार्ने विकल्पको रूपमा आएको राष्ट्रिय स्वतन्त्र पार्टीको आकर्षणले यी तिनै पार्टीको टर्न स्वदलाई नेपाली जनताले बदल्न खोजेको छ। नयाँ सोच, नयाँ कार्यशैलीबाट देशको मुहार फेर्न जनताको अन्तःस्थलमा रहेको उत्कट चाहना प्रस्फुटित हुन आतुर छ। होस्टेमा हैसै मिलाउन देशभरका जनता तयार छन्। पार्टीभन्दा ठूलो देश हो भन्ने कुरा अब पार्टीका कार्यकर्ताले पनि बुझ्न थालेका छन्।

देशकोदेखि जरा गाडेर स्थापित भ्रष्टाचारलाई तहगत उजागर गर्ने रवि लामिछानेको भयले सिके शासकवर्ग भयभीत भएर रवि लामिछानेलाई सिध्याउन अति नै शर्मनाक प्रयासहरू गर्दै आए। व्यवधानका पहाड खडा गरेर रवि लामिछानेलाई रोक्ने प्रयास गरे। तर देशको लागि केही गर्न पाउन उद्देश्य तथा अदम्य साहस लिएका युवा योद्धा किञ्चित पनि डराएन र कदम

अगाडि बढाउँदै गए। रवि लामिछानेको जीतले ती आततायीहरू अब प्रशासकको रूपमा उभिनमा कुनै शंका छैन।

अन्त्यायीहरू प्रशासकको भौडमा देखिएपनि उनी चरित्र बदलेको हुँदैन। उनी मौकाको दामवा प्रतीक्षारत हुन्छन्। मौका पाउँदै उसले आफ्नो काम फत्ते गर्न पछि पर्दैन। रवि लामिछानेले देशभर आफ्नो पार्टीको आकर्षण जगाएपनि सांसदको संख्या हेर्दा पार्टी सानै आकारमा रहेको कुरा यथार्थ हो। सिके लोकतन्त्रलाई कैद गरि देशभर भ्रष्टाचारको नेटवर्क बनाउन सफल शासकवर्गसँग भिड्न रवि लामिछानेको लागि सजिलो छैन। तर केही गर्ने आँट छ। भ्रष्टाचारले यहाँको माटो, हावा, पानीसमेतलाई दुषित बनाई दिएको अवस्थामा यसको शुद्धिकरण कति जटिल छ अनुमान गर्न सकिन्छ।

शुद्धिकरणको दिशामा पाइला सारेका काठमाण्डौका मेयर बालेन शाहलाई संघीय सरकारले पाइला पाइलामा असहयोग गरेको सारा नेपाली जनताले देखेका छन्। संघीय सरकारलाई जिम्मेवारीबोध गराउन उनले सिंहदरबार, बागुवाटार र शीतल निवासको विचारको उठाउन छोडेपछि मेयर बालेन शाहलाई वार्तामा बोलाउनुको सट्टा आफ्नो हैसियतको अहंकारमाथि चोट भएको बुझि बालेन शाहलाई अदालतमा घिसारेका छन्।

निकट विचारको पराकाष्ठामा रहेका शासकवर्गसँग देशले असल विचारको अपेक्षा गर्नु निरन्तर मुख्तला हो। यही कारण हो कि देशले अग्रगति पाई रहेको छैन। सम्पति शुद्धिकरण विधेयक पास हुन नसक्दा यही वैशाखमा देश **ग्रे भिन्टो** मा पर्ने सम्भावनाबाट पनि सरकार चिन्तित नरहेको कुराले सरकार देशप्रति कतिको जिम्मेवार छ त्यसै स्पष्ट हुन्छ। भ्रष्टाचार निवारण, सुशासन, लोकतन्त्रलाई जनतासँग जोड्ने प्रयास आदिबारेको सोच सरकारको छैन बरु कालो धन कसरी सेतो बनाउने त्यस समस्याको विधेयक ल्याएर पास गराउने औचित्यक सोच प्राथमिकतामा परेको छ।

यी तीनै दल शीर्ष स्थान कब्जा गरेपनि यिनबाट देशको कल्याण नहुने

कुरामा जनता विश्वस्त छन्। त्यसकारण पनि राष्ट्रिय स्वतन्त्र पार्टीको आकर्षण बढेको छ। कुनै बेला माओवादी तथा मधेसी जन अधिकार फोरमको पनि आकर्षण कम थिएन। तर के भयो ? त्यसलाई तह लगाएर यी तीन पार्टी सत्ता कब्जा गरि वसेको स्पष्ट छ। त्यस्तै राष्ट्रिय स्वतन्त्र पार्टीलाई पनि माइक्रो मेनेजमेन्टमा पार्न सक्ने सम्भावना छ भन्ने जनतामा एक किंसमको भय छ। तर त्यही भयका कारण फोहोरको भवसागरमा उत्रिन डरायो भन्ने भवसागरलाई कसरी शुद्धिकरण गर्न सकिन्छ।

janukjha24@gmail.com

गठबन्धन संस्कृतिलाई जगेर्ना गर्नुपर्ने आवश्यकता छ : प्रधानमन्त्री प्रचण्ड

ललितपुर। प्रधानमन्त्री तथा नेपाल कम्युनिस्ट पार्टी (माओवादी) केन्द्रका अध्यक्ष पुष्पकमल दाहाल ‘प्रचण्ड’ले एउटै पार्टीले बहुमत ल्याएर सरकार बनाउने भन्दा गठबन्धन संस्कृतिलाई जगेर्ना गर्नुपर्ने आवश्यकता रहेको बताएका छन्। नरवहादुर कर्माचार्य स्मृति प्रतिष्ठानको दोस्रो वार्षिक केन्द्रीय सभालाई सम्बोधन गर्दै उनले यस्तो बताएका हुन्। उनले भने, ‘वर्तमान संविधान र निर्वाचन प्रणालीका आधारमा अहिलेको स्थितियामा कुनै पनि दलले बहुमत ल्याएर सरकार बनाउने सम्भावना छैन कम छ। त्यसकारण हामीले यो गठबन्धनलाई पाँच वर्ष नै चलाएर यसको माध्यमबाट

जनतालाई सेवा दिने चुनौती छ।’ उनले नेपालको कम्युनिष्ट आन्दोलनलाई सही विचार, नीति, कार्यशैली र संस्कारको आधारमा एकाताबद्ध गर्ने प्रयासमा एकहदसम्म आफूहरू सफल नै भएको बताए। उनले विगतका वामपन्थी एकता र धुवीकरणको प्रसंग कोट्याउँदै भने, ‘हाम्रो एकता र धुवीकरणको प्रक्रियामा नेता-कार्यकर्ता र जनताले उल्लाहको साथ अनुमोदन पनि गरेका हो। हामीले संसार भरका वामपन्थी विरोधीको घेराभित्र बसेर दुईतिहाई सरकारको नेतृत्व प्रविस्थापित गर्नुपर्ने भन्ने सानो कुरा थिएन।’ उनले यसमा कसैलाई दोष नदिएर आफूहरूले नै बचाउन नसकेको उल्लेख गरे। अहिले पनि

कम्युनिस्ट आन्दोलन जनतामा लोकप्रिय नै रहेको उल्लेख गर्दै प्रधानमन्त्री प्रचण्डले सही नीति र विचारको आधारमा र भाषानात्मक रूपले फेरि पनि एकताको उद्देश्य छोड्नु नहुने उनको धारणा थियो। उनले वामपन्थी आन्दोलनलाई देशको राजनीतिक आन्दोलनको एउटा मुख्य शक्ति बनाउने उद्देश्यबाट आफूहरू विचलित नभएको बताए। उनले अगाडि भने, ‘हामी रातदिन यो आन्दोलनलाई कसरी एकाताबद्ध बनाएर जाने भन्नेमा लागि रहेका छौं। यसमा सकारात्मक प्रगति पनि भइरहेको छ। हामी चाँडै नै एउटा नतिजामा पुग्नेछौं। वामपन्थी आन्दोलनलाई फेरि एकजुट गर्ने र धुवीकृत गर्नेछौं। विगतदेखि नै

विभाजन र टुटफुटबाट शिक्षा लिएर नयाँ आधारमा नयाँ एकता गर्ने बाट नै कम्युनिस्ट आन्दोलन अगाडि बढेको छ। विभाजन भएपछि विभाजन मात्रै र एकता भएपछि एकता मात्रै भन्ने हुँदो रहेनछ। यो नेपालको कम्युनिष्ट आन्दोलनको र विश्व कम्युनिष्ट आन्दोलन दुवैमा लागू हुने कुरा रहेछ। अहिले कम्युनिष्ट आन्दोलन भित्र मात्रै होइन देशको समग्र राजनीति र आर्थिक विकासको प्रक्रियामा पनि विचलनको अवस्था छ। यसले विचार सिद्धान्त मूल्य आदर्शबाट विचलनतिर राजनीति जाला कि भन्ने खतरा पैदा भएको छ। यस्तो बेला बुद्धिजीविबाट हस्तक्षेप बढ्न जरुरी छ। बैचारिक बहस चलाउन जरुरी छ।’

लाखौं नागरिकलाई अधिकारको उपभोगबाट वञ्चित गरिदछ

संसदमा प्रतिनिधित्व गर्ने मधेश केन्द्रित दल नै कसलाई भन्ने ? दुर्भाग्यवश, संसदमा प्रतिनिधित्व गर्ने कुनै दल मधेश केन्द्रित देखा परिरहेका छैनन् । मधेशका एजेन्डासँग अब तिनको साइडो नै रहने जस्तो देखिन्छ । सबै सम्भोतावादी भए । मधेश शब्दबाट टाढिदै गए । मधेश शब्दको उच्चारण मधेशमा मात्रै गर्छन् ।

० नागरिकता विधेयक, २०७८ लाई स्पष्टः प्रमाणिकरण भएको मानिनु पर्यो भने तराई-मधेश लोकतांत्रिक पार्टीले सो विधेयक कानून बनेको घोषणा गर्नु पर्ने माग आवाजि सारेको छ । यसको सबैवाकिक कानूनी आधार के हो ?

— नेपालको संविधानको धारा ११३को ४ बटा उपधाराहरूमा विधेयकमा प्रमाणिकरणको व्यवस्था छ । संघीय संसदबाट पारित भएको विधेयक उत्पत्ति भएको सदनको सभामुख वा अध्यक्षले प्रमाणिकरणको निमित्त राष्ट्रपति सभस पेश गर्नु पर्ने र राष्ट्रपति सभस पेश भएको विधेयक १५ दिन भित्र प्रमाणिकरण गरी राष्ट्रपतिले सो को सुचना दुवै सदनलाई दिनु पर्ने व्यवस्था छ । उपधारा ३ मा अर्थ विधेयक बाहेक अन्य विधेयकमा पुनर्विचार गर्नु पर्ने आवश्यकता छ भने राष्ट्रपतिलाई लागूमा पेश भएको १५ दिनभित्र राष्ट्रपतिले सन्देश सहित विधेयक उत्पत्ति भएको सदनमा फिर्ता पठाउन सकिने व्यवस्था छ । तर, उपधारा ४ मा स्पष्ट भनिएको छ कि राष्ट्रपतिले कुनै विधेयक उपधारा ३ बमोजिम सन्देश सहित फिर्ता गरेमा सो विधेयक दुवै सदनले पुनर्विचार गरी प्रस्तुत रूपमा वा संशोधन सहित पारित गरी पुनः पेश गरिएमा १५ दिनभित्र राष्ट्रपतिले प्रमाणिकरण गर्नेछ । नागरिकता विधेयक यी सबै प्रक्रिया पूरा गरेर राष्ट्रपतिको कार्यालयमा प्रमाणिकरणको निमित्त पेश भएर गएको हो । संविधानले यस्तो विधेयक 'प्रमाणिकरण गर्नेछ' भनेर भनेको छ । त्यसकारण १५ दिन नाघिसकेपछि यो प्रमाणिकरण भएको मानिनु पर्ने तमलोपाको धारणा हो जो एकदम सही हो ।

० तर, तत्कालिन राष्ट्रपति विद्या भन्डारीले प्रमाणिकरण गर्नु मपन । १५ दिन नाघि चक्यो । यसबारे संविधान मौन छ । यस्तो स्थितिबारे अन्तर्राष्ट्रिय परम्परा के छ ?

— नेपालको संविधान लिखित संविधान

हो । परम्पराको कुरा अलिखित संविधानको स्थितिमा हुन्छ । नेपालको संविधानले प्रष्टसंग गरिदिएको व्यवस्थाको विकल्प छैन । संविधानमा जे लेखिएको हो त्यही हुनु पर्दछ । यस्तो स्थितिको बारेमा संविधान मौन छ भन्नु भयो तर त्यस्तो होइन । संविधान आफ्नो व्यवस्थामा अडिग छ । हुनै पर्दछ भन्दछ । कुनै विकल्प दिएको छैन ।

० तर मपन । तपाईंको विचारमा अब के गर्नु पर्ने हो ?

— तत्कालिन राष्ट्रपतिले संविधानको धोर उल्लंघन गर्नु भयो । धारा ६१ले स्पष्ट भनेको छ संविधानको पालना गर्नु राष्ट्रपतिको सर्वोच्च हुन्छ । संविधानको पालना नगर्ने कोही पनि नेपालको राष्ट्रपतिको पदको निमित्त योग्य हुन सक्दैन । तत्कालिन राष्ट्रपतिले अक्षम्य गल्ती गर्नु भयो । यसलाई सच्याउनु पर्दछ । नागरिकता विधेयक २०७९ स्वतः प्रमाणिकरण भएको सभामुखले सदनलाई जानकारी दिएर कानून बनेको घोषणा गर्नु पर्दछ । यही नै सर्वोत्तम उपाय हुनेछ । अथवा, करेक्शनको विधि अपनाउने हो भने वर्तमान राष्ट्रपतिले यसलाई वयाशिष्ट प्रमाणिकरण गरेर पठाउनु पर्दछ । किनभने, सो विधेयक सहित राष्ट्रपतिको कार्यालयमा छ र वर्तमान राष्ट्रपतिले त्यसलाई फर्काउने वा निरस्त गर्ने कुनै विधि छैन, प्रमाणिकरण मात्र एक उपाय हो । यसमा कुनै कानूनी बाधा छैन । अर्को कुरा, तत्कालिन राष्ट्रपतिलाई संविधानको यस्तो धोर उल्लंघन भएको घटनाबारे संघीय संसदमा बहस हुनु पर्दछ ताकि पुनः यस्तो घटना कहिल्यै नदोहोर्योस् ।

० योबै यस्तो भविष्य भने ?

— यस्तो गरिएन भने लोकतन्त्र र वर्तमान संविधानमार्थि यो ठूलो प्रहारको रूप लिनेछ । सार्वभौम जनताको सर्वोच्च प्रतिनिधि सभ्य संघीय संसदको सर्वोच्चता समाप्त भएको स्थिति हुनेछ । राष्ट्रपतिको पद जसलाई यो संविधानले श्रृंगारिक स्थान दिएको छ, असिमित अधिकार प्राप्त

गर्नेछ । राष्ट्रपतिको मनोनुकूल मात्र संघीय संसदले कानून बनाउनु पर्ने स्थिति पैदा हुन्छ । राष्ट्रपतिले संघीय संसदद्वारा पारित कुनै विधेयकलाई मान्न सक्ने स्थिति बनेछ । निरंकुश राजतन्त्र जस्तै राष्ट्रपति शक्तिको श्रोत हुने अवस्था आउनेछ । यस्तै भयो भने राष्ट्रपतिको पदमा कुनै त्यस्तै खाले व्यक्ति पुर्या देशमाथि तानाशाही लादने बाटो खुल्छ । यसमाथि तत्काल रोकको आवश्यकता छ ।

० वर्तमान राष्ट्रपति त्यस्तो हुनुहुन्छ । लोकतन्त्रवादी हुनुहुन्छ ।

— हो, वर्तमान राष्ट्रपति लोकतन्त्रप्रति प्रतिवद्ध र निष्ठावान हुनुहुन्छ । तर, त्यस्तो कुवाटो किन बनाइराखे ? वर्तमान राष्ट्रपति लोकतन्त्रप्रति प्रतिवद्ध र निष्ठावान भएको कारणले पनि संविधानको धोर उल्लंघनको घन घटनालाई वयाशिष्ट सच्याउनु आवश्यक रहेको हामी धारणा हो ।

० तपाईंहरूले यस्तो भविष्य संघयमा गर्ने केही सावदहरू नागरिकता सभ्यनी विधेयक बाई न्यापर पास गर्नु पर्ने अनिवार्य विचारको छ । यसबारे के भन्नुहुन्छ ?

— म यसलाई आपत्तजनक ठान्छु । त्यस्तो भन्ने माननीयज्यूहरूलाई संसद र यसको विधायिनी प्रक्रियाबारे अझ अध्ययन गर्नु पर्ने आवश्यकता रहेको ठान्छु । प्रधानमन्त्रीले पनि वाराको आमसभामा यस्तै भनिएको रहेछ । अभिव्यक्ति उचित नभएको हामी ठहर हो । संसदीय लोकतन्त्र, वर्तमान संविधानमा रहेको व्यवस्था, संविधानद्वारा व्यवस्थित राष्ट्रपति कि संविधानमन्त्रा मधिको राष्ट्रपति आदि बारे बहसले मूलतः सन्देश दिनुभएको छ ।

० अन्य पार्टीहरू र साथ गरेर संविधानविरोध पनि नगर्नुपर्ने होन म्नु नि । यसको के कारण मान्नु ?

— संयोगवश मागिला नागरिकता सभ्यनी विधेयकको पक्ष । सबैलाई थाहा छ, नागरिकताबारे यहाँ धेरैसंग धेरै किसिमका

नकारात्मक द्विधाहरू छन् । तर, वास्तवमा कुरा नागरिकता सभ्यनी विधेयकको मात्रै पनि होइन । कुरा संवैधानिक प्रक्रियाको हो । नागरिकता विधेयक २०७९ कानून बनेको घोषणा गरौं । पछि आवश्यक देखिए संशोधनको प्रक्रियामा जाऊ । तर, कुनै संविधान सम्मत हुनु पर्दछ ।

पूर्व गृहमन्त्री र नेपाली कांग्रेसको नेता बालकृष्ण खड्गी स्पष्टतः यस्तै धारणा प्रचारहरू सामु राखेभएको छ । मलाई लाग्छ, तटस्थ संविधान विद्वद्हरूको धारणा पनि फरक हुदैन किनभने वास्तविकता नै यही हो । आउने समयमा बहसहरूको धारणा आउछ भन्ने आश राखेका छौं । समयले अवश्य नै चेष्टा देला ।

० तपाईंहरू यस संविधानलाई मान्ने नभन्नुहुन्छो तर अहिले संविधानको प्रतिक्रिया उठिनु भएको छ । यस्तो परिवर्तनको कारण ?

— कुनै परिवर्तन भएको छैन । हामीले संविधानमा मधेशी, थारू, आदिवासी-जनजातिको आकांक्षा अनुरूप संशोधनको माग गरिरहेका छौं । त्यो यथावत छ, र रहन्छ । समानता, समानुपातिक समावेशिता, जनसंख्याको आधारमा प्रतिनिधित्व, पहिचान र भाषा संस्कृतिको मान्यता सहित विविधताको राष्ट्रियताको निमण मधेश आन्दोलनका एजेन्डा हुन् । संविधानमा संशोधन गरेर यस संविधानलाई सन्त्येयकै बनाइनु पर्दछ भन्ने हामी लागे हो । मधेश एजेन्डाको मशाल हो । हामी जलाइराखे प्रतिवद्ध छौं । संविधान संशोधनको निमित्त हामी सधर्ष जारी रहन्छ । त्यही, हामी लोकतन्त्रवादी हो र संविधानवादमा विश्वास गर्दछौं । संविधानवाद भनेको संविधानको पालना र विधिको शासन हो । जो यसलाई मान्दैन वा यस धारणाको विचारित आचरण गर्दछ, लोकतन्त्रवादी होइन ।

० संसदमा प्रतिनिधित्व गर्ने मधेश केन्द्रित दलहरूको पनि यसबारे स्पष्ट धारणा आइरहेको छैन ।

वृषेशचन्द्र लाल

अध्यक्ष, तराई-मधेश लोकतान्त्रिक पार्टी

किन होला ?

— संसदमा प्रतिनिधित्व गर्ने मधेश केन्द्रित दल नै कसलाई भन्ने ? दुर्भाग्यवश, संसदमा प्रतिनिधित्व गर्ने कुनै दल मधेश केन्द्रित देखा परिरहेका छैनन् । मधेशका एजेन्डासँग अब तिनको साइडो नै रहने जस्तो देखिन्छ । सबै सम्भोतावादी भए । मधेश शब्दबाट टाढिदै गए । मधेश शब्दको उच्चारण मधेशमा मात्रै गर्छन् । मधेश आन्दोलनले दिएको शक्तिलाई यी सबै सत्ताको निमित्त भजाउने मात्र भए । दरबार घाउने चन्चल बाधिएर सत्ता सुखको निमित्त थाल आगाडि सार्ने

बाहेकको काम नै देखा पर्दैन । बोले त हुनथ्यो नि ।

० अन्यथा नागरिकता विधेयक २०७८ को बमाला सति साहो जनसम्यक्का किन ? सत्ता संचालन गर्ने सबैहरू किन अहिले विधेयक स्पष्टन बाहेका छन् ?

— किनभने, फेरि खसले गर्नु मनसाय छ । यसै संविधानले दिएको अधिकार पनि सिमित गर्न खोजे पड्यन छ । फेरि वर्षौं अलमसाएर नेपालका नाबौं नागरिकलाई नागरिक अधिकारको उपभोगबाट वञ्चित गर्ने योजना छ ।

नेपालमा जनता अदालत गठन हुनुपर्छ

अशेश्वर कामत नेपाल

प्रमुख

नागरिक कर्ममुक्त अभियान नेपाल

० नागरिक कर्ममुक्त अभियान के हो ?

— नागरिक कर्ममुक्त अभियान भनेको सम्पूर्ण नागरिकको आत्मा हो । हामी, हाम्रा बाजे-बुवाहरूले मनुष्यलाई दिइरहेको कर्मको अब हिसाव-किताब लिने समय आइसकेको छ । त्यो हिसावले हामीले नागरिक कर्ममुक्त अभियान गठन गरी सरकारबाट अब हामी हिसाव लिने बेला भइसकेको छ ।

० यो अभियानले नागरिकहरूमा रहेका विभिन्न कर्जहरूबाट मुक्ति

पिलाउने हो कि ?

— हामी समाजमा कर्जको परिभाषा नै बुझिरहेको छैन । हामी नागरिक कर्जको कुरा गरिरहेका छौं । यो भनेको नागरिकबाट सरकारले करको रूपमा जति पैसा लिएको हुन्छ, त्यो पैसाबाट हामीले आफ्नो अधिकार खोजिरहेका छौं । अब कर्जमा मान्छे फर्सेको छ भने त्यो व्यक्तिलाई व्याजमुक्त गरिदिनुपर्छ । अर्को कुरा सबै जातिका विपन्नलाई दुई-दुई कोठाको पक्की घर बनाइदिनुपर्छ । किनभने आज नेपालको अवस्था एकदमै जर्जर

भइसकेको छ । नेपालमा न त कुनै रोजगार पाइरहेको छ, व्यापारीहरू पनि गरिरहेका छन्, कर्जवाला गरिरहेका छन् र साह पनि गरिरहेका छन् । त्यसैले अहिले नेपाली नागरिकलाई सबभन्दा बढी आवश्यकता छ, दुईकोठा घर । नेपाल सरकारले जुन जनता आवास योजना ल्याएको छ, त्यो जनतासम्म पुगेकै छैन । त्यसैले हामी हरेक विपन्न नागरिकलाई दुई कोठाको घर दिनाएर छाड्छौं ।

० गरीब-विपन्न कसरी हुनुपर्छ ?

— त्यो त सरकारको काम हो कि कुन मापदण्ड अनुसार गरीब-विपन्न छुट्याउने । सरकारले १० दुरभन्दा कम जग्गा भएकोलाई भूमिहीन मान्छ । सरकारसँग तथ्यांक त हुन्छ । गाउँमा कस्तो हुन्छ भने फोपडीको घर हुन्छ तर उसको खातामा करोडौं रुपैयाँ हुन्छ । त्यस्ताहरू त विपन्नमा पर्दैन । त्यसैले खोजी गर्ने काम सरकारको हो ।

० तपाईंको जन्म मागहरू के-के छन् ?

— सडक विस्तार गर्दा जसको जग्गा अग्रिगृहण हुन्छ, उसको उचित मुल्यांकन गरी सरकारले छिटोभन्दा छिटो मुआब्जा दिनुपर्छ । कोहीसंग यदि दुई घर मात्रै जग्गा छ र त्यो सडक विस्तारमा पच्यो भने उ भूमिहीन भइहाल्छ । सरकारले उमेरलाई भूमिहीन बनाउन सक्छ । धनी-गरीब कसैको पनि अतिक्रमण भएको भने उसले उचित मुआब्जा दिनुपर्छ । हामी दिनाएर छाड्छौं ।

० मधेशमा मिटरव्याज पीडितहरू पनि बरे हुन्छ, उनीहरूको समस्यालाई कसरी लिनुपर्छ ?

— अहिले जसरी मिटरव्याज भनिएको छ, त्यो वास्तवमा मिटरव्याज होइन ।

समान्यतया गाउँ-घरमा तमसुक बनाएर जुन खण लिन्छन्, त्यसलाई मान्छेहरूले मिटरव्याज भन्छन् । तर त्यो मिटरव्याज होइन, सामाजिक चक्रीय व्याज हो । मिटरव्याज भनेको त्यसको समयसीमा हुन्छ । मधेशभन्दा बढी मिटरव्याज काठमाडौंमा छ । त्यस व्याज भनेको कालो धन हो । मिटरव्याज त बन्द गर्नेपर्छ । त्यो बन्द गरिएन भने यो देशको सबै पैसा विदेश जान्छ र देश कालो हुन्छ ।

० सबैकस मिटरव्याज पीडितहरूको समस्या कसरी समाधान गर्न सकिन्छ ?

— मिटरव्याज पीडितहरूको समस्या समाधान गर्न सरकारले तदारकताका साथ लाग्नुपर्छ । हामीसँग कुनै सयन न्छैन । तर सरकारसँग विभिन्न निकाय र संयन्त्रहरू छन् । हामीले सरकारलाई दबाव दिइरहेका छौं । यस्ता बेथितिलाई निम्नतम सरकारले नै गर्न सक्छ । अहिलेको सरकार जनताका लागि हो भनिरहेको छ तर जनता पीडामा छन् । मधेशका प्रतिशतमा लिने, मिटरव्याजी छन्, तर नेपाल सरकार त्यसलाई निम्नतम कि असफल देखिएको छ । सरकारले मिलेमिलोमा मिटरव्याजीलाई छुट दिइरहेको छ ।

० मिटरव्याज पीडितहरूको मालालाई कसरी हेर्नुपर्छ ?

— मैले मिटरव्याज पीडितहरूसँग भेटेको छु । उनीहरूको एउटा माग छ कि तमसुक खारेज गर्नुपर्छ । सबै साह वैदमान हुदै । कुनै-कुनै साहले त व्याजको धेरै पैसा त्यतिबेला माफ गरिदिन्छन् । कुनै-कुनै साह यस्ता पनि छन् जसले जग्गा-जमीन पनि कब्जा गर्छन्, पैसा पनि लिन्छन् । त्यस्ता साहहरूलाई कारबाही हुनुपर्छ । तर समाजमा सबै साहहरू वैदमान छैनन् । हामीलाई कुनै समस्या पच्यो र त्यसका लागि थपि कुनै साहले

दिन्छन् भने त्यस्ता साहको पैसा हामीले पचाउनु छैन त ? भनिदैन नि । त्यो साहले हामीलाई अघ्यारो बेलासा सहयोग गरेको हो, त्यो पैसा दिनुपर्छ ।

० तर, चर्को व्याज लिन लिच्छ त ?

— चर्को व्याज लिन नेपाल सरकारले नै बढावा दिइरहेको छ । यदि कसैले चर्को व्याजदरमा तमसुक बनाएको छ भने त्यो तमसुक अदालतमा गएपछि त स्वीकृत हुन्छ । अनि सरकारले नै चर्को व्याजदरलाई स्वीकार गरेको हो नि । बैकहरूले पनि त्यस्तो गर्छ । पहिला राष्ट्र बैकले ७-८ प्रतिशतमा पैसा दिएको थियो, अहिले ११% बनाइदिएको छ । अनि बैकहरूले त्यो पैसा कहाँबाट ल्याउँछ । बैकले जनतामाथि त्योभन्दा बढी व्याजदर थप्छन् । त्यसैले सरकारले कमिसियन बैकहरूलाई सहजता दिनुपर्छ । सरकारले नै जनतालाई गरीब बनाइरहेको छ । सरकारले विदेशबाट खण लिँदा बाषिक प्रतिशतमा लिने, तर आफ्नै देशमा मासिकरूपमा व्याजदर लगाउने । यो कहाँको त्यस हो ? विदेशबाट १ प्रतिशत बाषिकमा लिने र देशमा १० प्रतिशत मासिक व्याजदर लगाउने । ती सबै पैसा नेताहरूको खतिया जान्छ । अहिले हामीले विपन्न नागरिकहरूलाई दुईकोठा घर चाहियो भनिरहेका छौं, तर सरकारले पैसा छुट्टै भन्छ । जनताका लागि पैसा छैन तर दुलदुला पदमा रहेकाहरूका लागि पैसा कहाँबाट आउँछ ? हामी देश गरीब छ भने राष्ट्रपति, प्रधानमन्त्री लगायतले ८०-८५ करोडको गाडी किन चल्नुपर्छ ? अहिले नै प्रधानमन्त्री घुम्छन् ७०-८० करोडको घर बनाउनुभएको छ । आमनागरिक गरिरहेका छन्, तर राष्ट्रपति, प्रधानमन्त्रीहरू विदेशबाट

महँगो पानी बाइरहेका छन् ।

० तपाईंहरूले जनता अदालत गठनको पनि माग गर्नुभएको छ । त्यो के हो ?

— विश्वका धेरै देशहरूमा दुईटा अदालत छन् । तर हामी नेपालमा लोकतन्त्र आइसकेपनि एउटै अदालत छ । विदेशहरूमा एउटा स्टेट अदालत र एउटा कन्सुलर अदालत हुन्छ । नेपालमा जनता अदालत हुनुपर्छ, जुन जनताको पक्षमा हुन्छ । अहिलेको अदालत जनताका लागि होइन, त्यो सरकार र पैसावालाका लागि हो । त्यो अदालतमा पहरी, न्यायाधीश र बकिल पनि सरकारको तलब खान्छ, अनि त्यो अदालतबाट जनताको पक्षमा कसरी न्याय हुन्छ त । त्यसैले हामी छुट्टै अदालतको माग गरेका छौं । जनताको कुरा जनता अदालतबाट हुन्छ ।

० जनता अदालतबाट जनताले न्याय पाउँछ त ?

— सरकारवादी मुद्दा सरकारको अदालतमा जान्छ । यता, समाजमा पीडित भइरहेकाहरूलाई न्याय दिनका लागि जनता अदालत गठन गरिनुपर्छ । सबै घटना जनता अदालतमा जाँदैन । त्यो जनता अदालतमा सरकारको अदालतबाट अवकाश पाउने न्यायाधीशहरूले फैसला गर्नु पर्छ । अबकाश पाउने राष्ट्रसर्वक कर्मचारीहरूले सरकारबाट पेन्सन बाइरहेका हुन्छन् । तर उहाँहरूबाट कुनै प्रकार सेवा लिइरहेको छैन । उहाँहरूको अनुभव र गरेका कामहरूबाट सिखा जेततालाई सेवा गर्ने मौका दिनुपर्छ । हामीले धेरै अवकाश प्राप्त बकिल र न्यायाधीशहरूसँग कुरा गरेका छौं । उहाँहरूले यो राम्रो काम हुनसक्छ । उहाँहरू यसको पक्षमा देखिनुभएको छ । उहाँहरू सेवा दिन तयार हुनुहुन्छ ।

मन्त्री भएपछि राजबन्दीलाई भेटेर निर्वाचन क्षेत्रको यात्रा गर्दै रन्जिता श्रेष्ठ

काठमाडौं । गत आम निर्वाचनमा नागरिक उन्मुक्ति पार्टीकी अध्यक्ष रन्जिता श्रेष्ठ चौधरी कैलाली कैलाली-१ बाट प्रतिनिधिसभा सदस्य पदमा निर्वाचित भइन् ।

पार्टी स्थापनाको छोटो समयमा नै नेतृत्व लिई उनी सांसद बनिन् । श्रेष्ठ कैलालीको टिकापुर घटनाका मुख्य कमाण्डर रेशम चौधरीकी धर्मपत्नी हुन् । घरबाट आन्दोलनका कमाण्डर चौधरी अहिले दिल्ली बजार कारागारमा कैदीबन्दीका रूपमा छन् ।

तर, सोही आन्दोलनको जगमा स्थापना भएको नागरिक उन्मुक्ति पार्टीले स्थानीय, प्रदेश र केन्द्र सरकारमा आफ्नो प्रतिनिधित्व गरिरहेको छ । जसको नेतृत्व अहिले रन्जिताले गरिरहेकी छन् ।

उनी केन्द्रको सांसद माथै भइसन्, अहिले भूमी व्यवस्था, सहकारी तथा गरिबी निवारण मन्त्रीको रूपमा कार्यभार सम्हालीरहेकी छन् । उनी गत चैत्र १० गते मन्त्री निर्वाचित भएकी हुन् । मन्त्री नियुक्त भएलगत्तै उनी सुरुमा मन्त्रालय मातहतका कार्यालयहरूका कर्मचारीहरूसँग अन्तरक्रिया गर्ने र आवश्यक निति योजनाहरू बनाउने काममा व्यस्त भइन् ।

मन्त्री भएपछि तत्काल निर्वाचन क्षेत्र जान नपाएकी श्रेष्ठ शुक्रवार (वैशाख ८) गते पहिलो पटक सुदूरपश्चिम प्रदेश पुगिन् । विमान मार्फत निर्वाचन क्षेत्र पुगेकी उनी धनगढ विमानस्थल ओर्लिँ लगत्तै जिल्ला कारागार कैलाली पुगिन् । साँचवालयाका अनुसार त्यहाँ जाने

पूर्वनिर्धारित कार्यक्रम भने थिएन् ।

तर, मन्त्रीले कारागार जाउँ भनेपछि साँचवालयाले उनलाई कारागारसम्म पुर्यायो । उनले त्यहाँ पुगेर टिकापुरको घरबाट आन्दोलनमा दोषि ठहरिएर कैदीबन्दी जीवनयापन गरिरहेका राजबन्दीलाई भेटिन् ।

साँचवालया सदस्यले रमेश विकले भने, 'उहाँले धरातल बिसन् भएकी रहेछन् । आफू स्थापित भएको जग बिसन् भएकी रहेछन् । आफूलाई मन्त्री बनाउने, पार्टीलाई स्थापित गराउनेहरूका योगदान बिसन् भएको रहेछन् भन्दै राजबन्दीहरू खुसी हुनुभयो र

आफूहरूलाई रिहाइका लागि थप पहल गर्ने अनुरोध गर्नुभयो ।'

राजबन्दीहरूको कुरा सुनेपछि मन्त्री श्रेष्ठले रिहाइका लागि सरकारसँग पटकपटक बाताँ गरेरहेकी र छिट्टै निष्कर्षमा पुग्ने संकेत देखाएकी बताएकी विकले सुनाए । कारागारमा राजबन्दीहरूलाई भेटेपछि मात्रै मन्त्रीले आफ्नो निर्वाचन क्षेत्रका मतदाता तथा आम जनताहरूसँग भेटघाट तथा पूर्वनिर्धारित कार्यक्रममा अग्र बढेकी थिइन् ।

मन्त्री श्रेष्ठले गौरागञ्ज नगरपालिकाका मुक्तकैमैया, कलसरीहरूलाई आफ्नै पालामा जमिन उपलब्ध गराउने प्रतिवद्धता दिइन् ।

यस्तै कैलालीका मुक्तकैमैया शिविरमा भेटघाटका साथै कैमैयाहरूलाई सम्बोधन तथा भूमी सम्बन्धी समस्याको समाधान गर्ने प्रतिवद्धता गरिन् ।

यस्तै मन्त्री श्रेष्ठले रानजमरा कलसिया सिचाई आयोजनाका कार्यकारी निर्देशकलाई भेटेर आयोजनाको बारेमा जानकारी लिई छिटो भन्दा छिटो काम सम्पन्न गर्ने निर्देशन दिइन् ।

मन्त्रीले कैलालीको धनगढीमा रहेको लिला मालपोत तथा नानी कार्यालयको निरीक्षण गरि सेवाग्राहीहरूलाई सहज र सरल सेवा सपनाका दिन कर्मचारीलाई निर्देशन दिइन् ।

किशोरी-अभिभावक सम्मेलन कृष्णनगरमा सम्पन्न

कपिलवस्तु । पालिकास्तरीय किशोरी अधिकार मंच कृष्णनगर कपिलवस्तुको आयोजना, ओरकको सहयोगमा किशोरी, अभिभावक सम्मेलन कृष्णनगरमा सम्पन्न भएको छ ।

कृष्णनगर पालिका स्तरीय किशोरी अधिकार मंचकी अध्यक्ष रूपा कश्यपको अध्यक्षता, प्रमुख अतिथीमा कृष्णनगर नगरपालिका नगर प्रमुख रजत प्रताप शाह, विशिष्ट अतिथीमा नगर उपप्रमुख आरती देवी चौधरी रहेका थिए । कृष्णनगर पालिका स्तरीय किशोरी अधिकार मंचकी सदस्य बबिता चौहानले कार्यक्रममा स्वागत

मन्तव्य राखेकी थिइन् । कार्यक्रममा अभिभावक तथा सरोकारवाला निकाय हरूले किशोरी हरूको अभियानको बारेमा जानकारी पाई किशोरी लाई सहयोग गर्ने वातावरण तयार हुने तथा किशोरी हरूको मुद्दा लाई प्राथमिकता, लगानी बृद्धिका लागि स्थानीय सरोकारवाला हरूलाई सम्बेदनशील बनाउन वातावरण सृजना जस्ता प्रमुख उद्देश्य राखि कार्यक्रम संचालन गरिएको पावती चौधरीले प्रकाश पारिन् ।

कार्यक्रममा बोल्दै प्रमुख अतिथि शाहले किशोरी हरूलाई दक्ष बनाउन बिभिन्न प्रकारको सिपमूलक कार्यक्रम नगरपालिकाले संचालन गर्दै आएको, खुला विशा मुक्त क्षेत्र नभएमा महिला हिंसा हुने सम्भावना रहने, महिला तथा बालबालिका हिंसा रोक्न नगरपालिका सधै अगाडि रहने बताए ।

कार्यक्रममा बोल्दै कृष्णनगर नगरपालिका महिला तथा बालबालिका शाखा प्रमुख धुमा देवी उपाध्यायले बाल विवाह विरुद्धको रणनीति कार्ययोजना कार्यपालिका बाट पास भैसकेको बताउँदै किशोरी अधिकार मंच कृष्णनगरलाई पालिकासँग समन्वय गरि किशोरी तथा बालबालिका क्षेत्रमा योगदान दिन आग्रह गरिन् ।

किशोरी अधिकार मंचले बालविवाह विरुद्धको ध्यानाकर्षण पत्र र १३ बुदे मागपत्र पढेर नगर प्रमुख तथा उप प्रमुख लाई हस्तान्तरण गरिएको थियो । किशोरी अधिकार मंचले नगरपालिका लाई सम्मान पत्र समेत प्रदान गरेको थियो ।

समाजका हानिकारक परम्परा निवारण, बालविवाह विरुद्धको अभियानमा राम्रो योगदान दिएका ११ जना किशोरी सदस्य हरूलाई सम्मान पत्र प्रदान गरिएको थियो । नगरपालिका प्रमुख तथा उप प्रमुखलाई किशोरी अधिकार मंचको उद्देश्य, लक्ष्य तथा रणनीतिक कार्ययोजना अभियान बारेमा ओरक नेपाली मुष्मा आचार्यले ध्यानाकर्षण पत्र हस्तान्तरण गरिन् । किशोरी अधिकार मंचकी सदस्य गुडुया यादवले कार्यक्रम संचालन गरेकी थिइन् ।

मधेश अपडेट

विश्व प्रयोगशाला दिवसमा जनचेतनामूलक कार्यक्रम

रूपन्देही । विश्व प्रयोगशाला दिवसको अवसरमा भैरहवामा आइतबार जनचेतनामूलक कार्यक्रम गरिएको छ । युनिभर्सल कलेज लक्ष मेडिकल साइन्स (युसीएमएस) बी.एस.सी.एम.एल.टी.को आयोजनामा जनचेतनामूलक व्याली, सडक नाटक तथा नृत्य प्रस्तुत गरिएको हो । युसीएमएसबाट निस्किएको व्याली नगरका विभिन्न स्थानको परिक्रमा गरी देवकोटा चौकमा पुगेर कार्यक्रममा परिणत भएको थियो । कार्यक्रममा युसीएमएसका बी.एस.सी. एम.एल.टी. कोर्डीनेटर प्रोफेसर नारायण गौतमले १० प्रतिशत रोग नदेखिने रोग भएकोले रोगको पहिचानका लागि प्रयोगशाला आवश्यक रहेको बताए । कन्सल्टेन्ट प्याथोलोजिस्ट, एसोसिएट प्रोफेसर तथा केयर प्लस डायग्नोस्टिक एण्ड प्याथोलोजी ल्याब सिद्धार्थनगर-१२, रूपन्देहीकी सन्ध्यालका डा. अनिता शाहीले प्रयोगशालाले रोगको सही कारण पत्ता लगाउन मद्दत गर्ने बताइन् ।

मटिहानीमा आगलागी हुँदा १० घर जलेर नष्ट

महोत्तरी । मटिहानी नगरपालिका बडा नं ६ मटिहानीमा रहेको जलहरवा गाउँ बस्तिमा आगलागी हुँदा १० घर जलेर नष्ट भएको छ । दिउसो करिब १२ बजे रात्रिकोशुर मुखियाको घरबाट अचानक आगो लाग्दा बेचनी खातुन, सवरे आलम शेष, गफार शेष, गफार शेष लगायतका घररह पुर्ण रूपेण जलेर नष्ट भएको थियो । आगलागीबाट करिब २५ लाख मूल्य बराबरको घर-सामान र तंगद जलेर गएको कुरा मटिहानी नगरपालिका प्रमुख हरि प्रसाद मण्डलले बताएका छन् । जलेश्वर नगरपालिका, रामगोपालपुरको वारुण यन्त्र, नेपाली सेना, नेपाल प्रहरी, सशस्त्र प्रहरी, मटिहानी नगरपालिकाको जेसीबी, पानी टकी, कर्मचारी र स्थानीयको सहयोगमा करिब दुई घण्टामा आगलागी नियन्त्रणमा आएको थियो । यसैबीच आगलागीबाट प्रभावित परिवारलाई मटिहानी नगरपालिकाको सहयोगमा प्रति परिवार २५ किलो चावल, दाल, बिनी बिउरा र बिपाल तत्काल राहत स्वरूप मटिहानी नगरपालिका प्रमुख हरि मण्डलले वितरण गरेका छन् । राहत वितरण कार्यक्रममा बडा अध्यक्षहर कलीम अंसारी, जीतनारायण भास्ती, रिशेन साह कार्यपालिका सदस्य अरुण नाहर लगायतका सहभागी रहेको थियो ।

आगलागी पीडितलाई राहत वितरण

नेपालगञ्ज । जानकी गाउँपालिका बडा नं २ गाँवपुरवा (फुलपुरवा)मा सोमबार आगलागी भएको छ । आगलागीबाट गाँवपुरवा (फुलपुरवा)को एक घरमा पूर्णरूपमा क्षति पुगेको छ । साथै एकबाट खसी, २ टाटा पानी तान्ने होन्डा पम्पसेट मोशन, खाना पकाउने स्टीप, अरुवर १ क्वीन्टल, धन ६ क्वीन्टल, मसुरी ५ लम्बर, मटर १० लम्बर, तोरी ५ लम्बर, ८ हजार नगद आगलागीबाट नष्ट भएको छ । सोमबार आगो लागेको जानकी गाउँपालिकाको जेसीबी अध्यक्ष छवन बर्मा, उपाध्यक्ष रामप्यारी यादव, विपद व्यवस्थापन समितिका सयोजक राजेन्द्र सिंहले पीडित परिवारलाई २५ केजीको चामल २ बोरी, अरहको दाल ५ केजी, २ प्याकेट नुन, तेल ५ लिटर, आलु १० केजी, बेसार, खुसानी भुजा १ प्याकेट र चिनी १ केजी १५ किलोलाई पुग्ने गरी राहत वितरण गरेका थिए । राहत प्रदान गर्न पुगेका गाउँपालिका अध्यक्ष खाले विपदमा परेका जनतालाई गाउँपालिकाको अध्यक्षको हैनियतले गाउँपालिकाबाट गर्नुपर्ने सहयोगमा कुनैपनि कसर बाँकी नराख्ने बताए । उनले बिभिन्न संघसंस्था पति यस्तो विपद परेको खबरमा पालिकासँग समन्वय गरि सवैले आ आफुने तर्फबाट सहयोग गर्नुपर्ने समेत आफनो धारणा व्यक्त गरे । त्यसैगरी विपद व्यवस्थापन समितिका सयोजक राजेन्द्र सिंहले हाललाई पिडितलाई घर मर्मत गर्नेको लागि बत कार्यलयसँग काटको लागि समन्वय भैराखेको र उपलब्ध समेत गराउने बताए । गहरी मुचुल्का अनुसार १ लाख ८० हजार क्षती भएको बतावरण तथा विपद व्यवस्थापन शाखाका प्रमुख राजेन्द्र वाजपेयीले जानकारी दिए । घटनास्थलमा उपाध्यक्ष रामप्यारी यादव, गाउँपालिका अध्यक्ष परामर्षदाता शोहराव दर्जी, उपाध्यक्षका स्वकिय सचिव शिवा यादव लगायतको उपस्थिती रहेको थियो । राहत वितरणमा मिलाप संस्थाले सहजिकरण गरेको थियो ।

लुम्बिनीको मुख्यमन्त्रीमा चौधरी नियुक्त

रूपन्देही । लुम्बिनी प्रदेशको मुख्यमन्त्रीमा दिल्लीबहादुर चौधरी नियुक्त भएका छन् । प्रदेश प्रमुख अमिक शेरचनले चौधरीलाई सिवाधानको धारा १६८(२) अनुसार मुख्यमन्त्रीमा नियुक्त गरेका हुन् । ८ दलका सांसदहरूको समर्थनमा चौधरीले मुख्यमन्त्रीमा दावी गरेका थिए । चौधरीलाई नेपाली कांग्रेसका २७, माओवादीका ११, नागरिक उन्मुक्ति पार्टीका ४ जना, जनमत पार्टी, जनता समाजवादी पार्टी र लोकतान्त्रिक समाजवादी पार्टीका ३/३ जना, राष्ट्रिय जनमोर्चा, नेकपा एकीकृत समाजवादीका एक एक जना र स्वतन्त्र एक सांसद गरी ४३ जना सांसदको समर्थन रहेको छ । गत पुष २७ मा सिवाधानको धारा १६८ (२)अनुसार नेकपा एमालेबाट मुख्यमन्त्री बन्नुभएका लिला गिरीले वैशाख ११ गते प्रदेशसभामा विश्वासको मत नपाएपछि नयाँ सरकार गठन भएको हो । केन्द्रमा सत्ता समीकरण बढीएका कारण माओवादीसहित ४ दलले समर्थन फिर्ता लिएपछि गिरीले विश्वासको मत गुमाएका थिए । ८७ सदस्यीय प्रदेशसभामा सरकार गठनका लागि ४४ जना सांसद आवश्यक हुन्छ ।

ईद मिलन समारोह सम्पन्न

वीरगन्ज । पसंको बिन्दबासीनी गाँउपालिकाको प्रसीनीमा अहमदिया सघ नेपालको आयोजनामा ईद मिलन समारोह सम्पन्न भएको छ । बुधबार बैतुली आयोजित समारोहलाई सम्बोधन गर्दै पसं क्षेत्र नम्बर ३ का प्रतिनिधीसभा सदस्य राजकुमार गुप्ताले नेपाल धर्म निरपेक्ष मूलक भएकाले यहाँ सबै धर्मको सम्मान एकअर्काले गर्नु पर्ने बताए । अहमदिया सघले हरेक धर्मको सम्मान गर्दै आएको बताउँदै उनले भने, 'यस्तै संस्कार अन्य धर्मले पनि कायम राख्नु पर्छ, अनिमात्र समाजमा धार्मिक सहिष्णुता सदैव कायम रहन्छ ।' अहमदिया सघ नेपालका अध्यक्ष कमरुल होदा अन्सारीले १३० वर्ष पहिले भारतको पञ्जाबबाट स्थापना भएको अहमदिया सघको हालसम्म विश्वका २२४ देशमा संगठन विस्तार भइसकेको जानकारी गराए । प्रतिनिधीसभा सदस्य गुप्ताको प्रमुख आतिथ्यता एकमु सघका अध्यक्ष अन्सारीको अध्यक्षतामा भएको ईद मिलन समारोहमा पसंका प्रमुख जिल्ला अधिकारी हिरालाल रेग्मी, पसंका प्रहरी उपरिक्षक कोमल शाह, बिन्दबासीनी गाँउपालिकाका अध्यक्ष प्रमोद तिवारी, पूर्वउपाध्यक्ष किरण देवी गुप्ता, भारतीय महावाणिज्य दूतावास वीरगन्जका वाणिज्यदूत शशी भूपण प्रसाद, अहमदिया सघका पसं जिल्ला इन्चार्ज हाशिम अमद, सघका युवा सघका राष्ट्रिय अध्यक्ष सलीम अहमद, हाजीज मोहम्मद अबुल कलाम, मौलवी निराज अहमदलगायतको पनि सहभागीता थियो ।

बारा २ मा ३१ को जमानत जफत

बारा । बारा क्षेत्र नं २ मा राष्ट्रिय स्वतन्त्र पार्टीका उम्मेदवार एलम पूर्व प्रहरी नायब महानिरीक्षक रमेश खरेलसहित ३१ जना उम्मेदवारको जमानत जफत भएको छ । मतगणनाको अन्तिम परिणाम अनुसार खरेलले २ हजार ८ सय २९ मत मात्र पाएका छन् । बारा क्षेत्र नं २ का मुख्य निर्वाचन अधिकृत मुकेश उपाध्यायले ६९ हजार २२ मत खसेकोमा ६८ हजार १ सय ९२ मत सदर भएको बताउनुभयो । उहाँका अनुसार राख्पका उम्मेदवार खरेलले पाउनुभएको मत ४१४ प्रतिशत मात्र रहेकाले उहाँको जमानत जफत भएको हो । बारा क्षेत्र नं २ मा ३४ उम्मेदवारमध्ये तीन जनाले मात्र दश प्रतिशत मत कटाउन सफल भएका छन् । बाँकी ३१ उम्मेदवारको जमानत जफत भएको मुख्य निर्वाचन अधिकृत उपाध्यायले जानकारी दिनुभएको छ । निर्वाचनमा कुल सदर मतको १० प्रतिशत मत नल्याउने उम्मेदवारको जमानत जफत हुने प्रावधान छ । आम जनता पार्टीका उम्मेदवार अरुणकुमार ज्ञवाली, राष्ट्रिय प्रजातन्त्र पार्टीका सोनालाल प्रसाद सा तेनी, नागरिक उन्मुक्ति पार्टीका कमरुल्लाह अन्सारी, नेमकिपाका मुक्ति प्रसाद यादवको पनि जमानत जफत भएको छ । त्यस्तै नेपाल सघीय समाजवादी पार्टीका नेजालु अन्सारी, मंगोल नेशनल अर्गनाइजेशनका प्रमोदराम चमार र २४ स्वतन्त्र उम्मेदवारको जमानत जफत भएको छ ।

पश्चिम नवलपरासीमा पहिलो औद्योगिकग्राम बन्दै

नवलपरासी । सांसद विनोद चौधरीको सक्रियतामा पश्चिम नवलपरासीमा पहिलो औद्योगिक ग्राम निर्माणकार्य अगाडि बढेको छ । नवलपरासी १ वाट प्रतिनिधिसभा सदस्य निर्वाचित सांसद चौधरीले बर्दघाट नगरपालिकाले खजुरा खोला किनारमा औद्योगिक क्षेत्र निर्धारण गरेर विस्तृत परियोजना प्रतिवेदन (डिपिआर) को काम अन्तिम चरणमा पुगेको छ ।

उद्योगपति समेत रहेका नेपाली कांग्रेसका केन्द्रीय सदस्य एवं सांसद चौधरीले औद्योगिक ग्राम निर्माण कार्यलाई तीव्रता दिन पहल गर्नुभएको हो । चौधरीको पहलमा अहिले नगरपालिकासँगको सहकार्यमा प्राविधिक टोलीले निर्माण स्थलमा पुगेर आवश्यक सहजीकरण गर्ने काम भएको अर्बेघाट नगरपालिकाका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत कृष्ण प्रसाद सापकोटाले जानकारी भयो । उहाँका अनुसार प्राविधिक टोलीले अहिले यस अर्थ तयार गरिएको विस्तृत परियोजनाप्रतिवेदन (डिपिआर)लाई थप व्यवस्थित गर्नुका साथै आवश्यकता अनुसार परिष्कृत गर्ने काम भइरहेको छ ।

यस अगावै औद्योगिक ग्रामका लागि विस्तृत परियोजना प्रतिवेदन (डिपिआर)बनाउने कार्य सकिएको भएपनि उक्त डिपिआरलाई थप परिष्कृत गर्ने कार्यसहित अन्य प्राविधिक व्यवस्थापन कार्यमा सांसद चौधरीले सहयोग गर्दै आउनुभएको प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत सापकोटाले जानकारी दिनुभयो ।

प्राविधिक टोलीका संयोजक एवम् मेकानीकल इन्जिनियर एमएस ज्ञवालीकाअनुसार औद्योगिकग्राममा उद्योगगमम स्थल र आवासस्थल आवश्यक पर्ने भएकोले विस्तृत सम्भाव्यता अध्ययन गरी नगरपालिका अर्घ बढ्नुपर्ने सुझाव दिएको जानकारी दिनुभयो । यसैगरी लगानीकर्ताको अवस्था बारे सम्भाव्यता अध्ययन पश्चात सना देखी ठुला उद्योग सम्म स्थापना गर्न मिल्ने गरी परियोजना अर्घ बढाउनुपर्ने शुभावा दिएको टोली संयोजक ज्ञवालीको भनाई छ ।

डिपिआरअनुसार औद्योगिकग्राम पूर्वाधार निर्माणकालागि ३१ करोड ५७ लाख ८४ हजार १ सय ४६ रूपियाँ लाग्ने अनुमान गरिएको छ । जसमध्ये प्रशासनिक व्यकामा ५ करोड ८० लाख

३४ हजार ३ सय ८० रूपियाँ, क्यान्टिनकालागि ५८ लाख १० हजार ६ सय ४ रूपियाँ, सुरक्षागार्ड भवन १४ लाख ६८ हजार ४ सय ६२, प्रहरी क्वार्टर ३१ लाख ४६ हजार २ सय २२, डे केयर सेक्टर ४३ लाख ७८ हजार ८ सय ६७ रूपैयाँखर्च हुने डिपिआरमा उल्लेख छ । त्यस्तै गन्जोवामा २ लाख ४७हजार ८ सय २६, चार वटा साना देखी ठुला उद्योग सम्म स्थापना गर्न ३ सय ८३, गार्ड पोष्टमा १ लाख ४५ हजार ४ सय ९१, प्रवेशद्वार ६ लाख २९ हजार ९ सय ४९, बाउण्डरीवाल ३ करोड ७३ लाख ९१ हजार २ सय ३३, सडक २ करोड ३२ लाख ८१ हजार २ सय ४० खर्च हुनेछ । खोला तटबन्धका लागि ४ करोड १२ लाख ६३ हजार ६ सय ९९, सौन्दर्यकरण १५

लाख १० हजार ७ सय ६३, ढल २ करोड ३० लाख ४३ हजार २३, बाहिरी सरसफाइ, प्लम्बिङ, पानीआपूर्तिमा १ करोड ३१ लाख ५२ हजार ३५, विद्युतीकरणकार्य १ करोड ३५ लाख ७२ हजार १ सय ७५ र ओभरहेड पानीटङ्कीमा ४९ लाख २९ हजार १ सय १६ रूपैयाँ खर्च हुने गरी बजेट प्रस्ताव गरिएको छ ।

डिपिआर अनुसारका कार्य गर्नकालागि बजेटको व्यवस्थापन गरिने नगरपालिकाका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत सापकोटाले जानकारी दिनुभयो । नगरपालिकाले खबै संरचनाको निर्माण प्रश्नबाट प्रत्येक वर्ष सो औद्योगिकग्राममा कृषक, उद्यमी, महिला तथा अन्य उद्योगका लागि उद्योग बाणिज्य संघसँग समन्वय गरि उद्योगको स्थापनागर्न प्रोत्साहनगरिने जनाएको छ । ४० वर्षमा सो क्षेत्रमा एक खर्ब भन्दा बढि लगानी भित्र्याउने लक्ष्य समेत औद्योगिक ग्रामको रहेको छ ।

दिर्घकालीन योजनाअनुसार औद्योगिकग्राम निर्माणकार्य अगाडि बढेको नगरपालिकाले जनाएको छ । लुम्बिनी प्रदेशबाट गण्डकी प्रदेश प्रवेश गर्ने मुख्यनाका रहेको बर्दघाट नगरपालिकालाई व्यवस्थित र औद्योगिक क्षेत्रका रुपमा विकास गर्न खोजिएको नगरपालिकाको दाबी छ । औद्योगिक ग्रामलाई पहाडको छेउमा राखिएको छ । हिमालय टाइम्सबाट साभार

संक्षिप्त समाचार

८ सय ११ केजी ३३ ग्राम गाजा बरामद

मोरङ । जहदा गाउँपालिका-२ बेरियाग्री टोलस्थित भकै बारीमा नुकाई छिपाई राखेको ४ सय २२ केजी ३३ ग्राम अश्वेध लागूऔषध गाँजा वुधवार दिउँसो प्रहरीले बरामद गरेको छ । विशेष सूचनाको आधारमा इलाका प्रहरी कार्यालय रानी र लागूऔषध नियन्त्रण ब्युरो रानी विरगटनगरबाट संयुक्त रूपमा खटिएको टोलीले १४ वटा बोक्रामा रहेको उक्त पर्माणको लागूऔषध फेला पारी बरामद गरेको हो ।

पोल्डी फर्ममा आगलागी हुँदा ८ लाखको क्षति

नैतहट । गौर नगरपालिका-६ सबगढा बस्ने शेख सजाको पोल्डी फर्ममा वुधवार विहान आगलागी भएको छ । आगलागी हुँदा कच्ची घर, कुखुराको चला, कुखुराको दाना लगायत अन्य सामग्री जलेर करिब ८ लाख रूपैयाँ बराबरको जनमाल नष्ट भएको हो । अस्थायी प्रहरी पोष्ट बसपाकटबाट खटिएको प्रहरीले स्थानीय बासिन्दाले सहयोगमा आगलागी नियन्त्रणमा लिनुका साथै यस सम्बन्धमा आवश्यक अनुसन्धान गरिरहेको छ ।

नक्कली नोटसहित महिला पक्राउ

धनुषा । जनकपुर उपमहानगरपालिका-२३ स्थित बसपाकटबाट १ हजार दरको ४ सय ९२ यान र ५ सय दरको ५ सय ५९ यान नक्कली नेपाली नोटसहित एक महिला पक्राउ परेकी छन् । बिदेह नगरपालिका-६ बस्ने २५ वर्षीया अनु कुमारी साहलाई सोमबार दिउँसो प्रहरीले पक्राउ गरेको हो । प्रहरी चौकी फिरोमाडबलबाट खटिएको प्रहरीले उनलाई उक्त नक्कली नोटसहित फेला पारी पक्राउ गरेको जनाइएको छ । साथै प्रहरीले उनको साथबाट नक्कली नगद १०० हजार ४ सय नेपाली रूपैयाँ र १ सय ६० भारतीय रूपैयाँ समेत बरामद गरेको हो ।

करेन्ट लागेर बालिकाको मृत्यु

बाकै । वैजनाथ गाउँपालिका-२ डिगिया बस्ने खगेन्द्र बस्नेतकी छोरी ६ वर्षीया पुष्पा बस्नेतको करेन्ट लागेर सोमबार साँझ मृत्यु भएको छ । आफ्नै घरको कोसियाबाट पानी ताले मोटरमा जोडेको तार चलाउने क्रममा उनलाई करेन्ट लागेको थियो । करेन्ट लागेर गम्भीर घाइते भएकी उनको भेडिकल कलेज कोहलपुरमा उपचारको क्रममा मृत्यु भएको प्रहरीले जनाएको छ ।

लागूऔषधसहित दुई जना पक्राउ

पर्सा । बीरगंज महानगरपालिका-१६ रजतखयली चौकबाट नियन्त्रित लागूऔषधसहित दुई जना पक्राउ परेका छन् । नाईटभेट ६ सय टयालेटसहित २ जनालाई शुक्रबार विहान प्रहरीले पक्राउ गरेको हो । पक्राउ पर्नेहरूमा कास्की पोखरा महानगरपालिका-३२ कालिका नगर बस्ने २८ वर्षीया मिलन गन्धर्व र सोही ठाउँ बस्ने २४ वर्षीया नारायण पुन रहेका छन् । उक्त प्रहरी कार्यालय विर्तामोडबाट खटिएको प्रहरीले उनिहरूलाई उक्त लागूऔषधसहित फेला पारी पक्राउ गरेको हो ।

जबरजस्ती करणी गरेको अभियोगमा पक्राउ

कापिलबस्तु । १७ वर्षीया किशोरीलाई जबरजस्ती करणी गरेको अभियोगमा एक जना पक्राउ परेका छन् । बुद्धमौमी नगरपालिका-१ चङ्गाट बस्ने ३२ वर्षीय टोप बहादुर रायमाझीलाई शनिबार विहान प्रहरीले पक्राउ गरेको हो । रायमाझीले ती किशोरीलाई जबरजस्ती करणी गरेको भन्ने उजुरीको आधारमा प्रहरी चौकी पत्थरकोटबाट खटिएको प्रहरीले उनलाई पक्राउ गरेको हो ।

स्कोपियो दुर्घटनामा एक जनाको मृत्यु

कैलाली । गोदावरी नगरपालिका-५ गेटास्थित सडकमा अनियमितता घटनाधीतर्फ जाँदै गरेको स्कोपियो दुर्घटनामा एक जनाको ज्यान गएको छ । ना.१५ ख ४३३७ नम्बरको स्कोपियो गाडी आफै अनियमित शानिवार दिउँसो दुर्घटना हुँदा गाडीमा सवार वैतडी पाटन नगरपालिका-१ बस्ने ७० वर्षीय भोजराज भट्टको मृत्यु भएको हो । दुर्घटनामा गम्भीर घाइते भएका उनको मायामेटो अस्पताल धनगढीमा उपचारको क्रममा मृत्यु भएको हो ।

मोटरसाइकल दुर्घटनामा एकको मृत्यु

धनुषा । खिरेश्वरनाथ नगरपालिका-१ पम्देयास्थित सडकमा इन्क्वेरबाट जनकपुरतर्फ जाँदै गरेको प २-०२२-००५ प १५७ नम्बरको मोटरसाइकल आफै अनियन्त्रित भई दुर्घटना हुँदा एक जनाको मृत्यु भएको छ । भुक्रबार विहान दुर्घटना हुँदा चालक महोत्तरी जलेश्वर नगरपालिका-२ बस्ने २७ वर्षीय सुन्दर यादवको मृत्यु भएको छ । दुर्घटनामा गम्भीर घाइते भएका उनको प्रादेशिक अस्पताल जनकपुरमा उपचारको क्रममा मृत्यु भएको हो । साथै दुर्घटनामा घाइते भएका मोटरसाइकलमा सवार १ जनाको काब्या अस्पताल जनकपुरमा उपचार भइरहेको हो ।

डुबेर बालकको मृत्यु

नैतहट । गौर नगरपालिका-२ बस्ने गौरी शंकर वैराको छोरा १२ वर्षीय यादव कुमार वैराको सोही नगरपालिका-४ स्थित बकैया खोलामा डुबेर मृत्यु भएको छ । बिहीबार दिउँसो नुहाउने क्रममा डुबेर आशक्त भएका उनको प्रादेशिक अस्पताल गौरमा उपचारको क्रममा मृत्यु भएको हो ।

करेन्ट लागेर एक जनाको मृत्यु

मोरङ । उलावारी नगरपालिका-४ बस्ने ३८ वर्षीय खड्गा बज्रदत्त विकको करेन्ट लागेर आइतबार विहान मृत्यु भएको छ । सोही नगरपालिका-७ आइतबार भानुमार्गीस्थित सडकमा ना.८ ख ४४२५ नम्बरको टिपरको डालाले बिजुतको मेन लाईनमा छुँदा करेन्ट लागेर गम्भीर घाइते भएका थिए । टिपर चालक खड्ग बहादुरको अर्निको अस्पताल उलावारीमा उपचारको क्रममा मृत्यु भएको प्रहरीले जनाएको छ ।

लागूऔषधसहित महिला पक्राउ

कैलाली । लम्कीचुहा नगरपालिका-२ चिसापानी बजारबाट अश्वेध लागूऔषध बैरो हेरोइड करिब १ सय ५० मिलिग्रामसहित सोही ठाउँ बस्ने २९ वर्षीया रिपा विष्ट साँउदलाई वुधवार राति प्रहरीले पक्राउ गरेको छ । इलाका प्रहरी कार्यालय लम्कीबाट खटिएको प्रहरीले उनलाई उक्त लागूऔषधसहित फेला पारी पक्राउ गरेको हो ।

चट्याडबाट आफू बचौ र अरुलाई पनि बचाऔँ

- चट्याडबाट बच्न घरबाहिर हुनुहुन्छ भने अग्लो तथा एक्लो रूखमूनि नबस्नु ।
- पौडिने, माछा पार्ने तथा रयापिटज जस्ता क्रियाकलाप नगर्ने ।
- खुल्ला मैदानमा नबस्ने ।
- धातुबाट बनेका तारबार नजिक नबस्ने ।
- घरभित्र हुनुहुन्छ भने विद्युतीय सामग्रीहरू टि.भी., कम्प्युटर, फिज, वासिष्ठ मोसिनको नजिक नबस्ने ।
- तारसहितको टेलिफोन ल्याण्डलाइनको प्रयोग नगर्ने ।
- घरबाट बाहिर ननिस्कने ।
- धारामा नुहाउने, लुगाधुने र भाँडा माफ्ने काम नगर्ने ।

मलंगवा नगरपालिका

सलाही, मधेश प्रदेश

चट्याडबाट आफू बचौ र अरुलाई पनि बचाऔँ

- चट्याडबाट बच्न घरबाहिर हुनुहुन्छ भने अग्लो तथा एक्लो रूखमूनि नबस्नु ।
- पौडिने, माछा पार्ने तथा रयापिटज जस्ता क्रियाकलाप नगर्ने ।
- खुल्ला मैदानमा नबस्ने ।
- धातुबाट बनेका तारबार नजिक नबस्ने ।
- घरभित्र हुनुहुन्छ भने विद्युतीय सामग्रीहरू टि.भी., कम्प्युटर, फिज, वासिष्ठ मोसिनको नजिक नबस्ने ।
- तारसहितको टेलिफोन ल्याण्डलाइनको प्रयोग नगर्ने ।
- घरबाट बाहिर ननिस्कने ।
- धारामा नुहाउने, लुगाधुने र भाँडा माफ्ने काम नगर्ने ।

बसबरिया गाउँपालिका

सलाही, मधेश प्रदेश

चट्याडबाट आफू बचौ र अरुलाई पनि बचाऔँ

- चट्याडबाट बच्न घरबाहिर हुनुहुन्छ भने अग्लो तथा एक्लो रूखमूनि नबस्नु ।
- पौडिने, माछा पार्ने तथा रयापिटज जस्ता क्रियाकलाप नगर्ने ।
- खुल्ला मैदानमा नबस्ने ।
- धातुबाट बनेका तारबार नजिक नबस्ने ।
- घरभित्र हुनुहुन्छ भने विद्युतीय सामग्रीहरू टि.भी., कम्प्युटर, फिज, वासिष्ठ मोसिनको नजिक नबस्ने ।
- तारसहितको टेलिफोन ल्याण्डलाइनको प्रयोग नगर्ने ।
- घरबाट बाहिर ननिस्कने ।
- धारामा नुहाउने, लुगाधुने र भाँडा माफ्ने काम नगर्ने ।

जलेश्वर नगरपालिका

महोत्तरी, मधेश प्रदेश

चट्याडबाट आफू बचौ र अरुलाई पनि बचाऔँ

- चट्याडबाट बच्न घरबाहिर हुनुहुन्छ भने अग्लो तथा एक्लो रूखमूनि नबस्नु ।
- पौडिने, माछा पार्ने तथा रयापिटज जस्ता क्रियाकलाप नगर्ने ।
- खुल्ला मैदानमा नबस्ने ।
- धातुबाट बनेका तारबार नजिक नबस्ने ।
- घरभित्र हुनुहुन्छ भने विद्युतीय सामग्रीहरू टि.भी., कम्प्युटर, फिज, वासिष्ठ मोसिनको नजिक नबस्ने ।
- तारसहितको टेलिफोन ल्याण्डलाइनको प्रयोग नगर्ने ।
- घरबाट बाहिर ननिस्कने ।
- धारामा नुहाउने, लुगाधुने र भाँडा माफ्ने काम नगर्ने ।

कञ्चनरूप नगरपालिका

सप्तरी, मधेश प्रदेश

चट्याडबाट आफू बचौ र अरुलाई पनि बचाऔँ

- चट्याडबाट बच्न घरबाहिर हुनुहुन्छ भने अग्लो तथा एक्लो रूखमूनि नबस्नु ।
- पौडिने, माछा पार्ने तथा रयापिटज जस्ता क्रियाकलाप नगर्ने ।
- खुल्ला मैदानमा नबस्ने ।
- धातुबाट बनेका तारबार नजिक नबस्ने ।
- घरभित्र हुनुहुन्छ भने विद्युतीय सामग्रीहरू टि.भी., कम्प्युटर, फिज, वासिष्ठ मोसिनको नजिक नबस्ने ।
- तारसहितको टेलिफोन ल्याण्डलाइनको प्रयोग नगर्ने ।
- घरबाट बाहिर ननिस्कने ।
- धारामा नुहाउने, लुगाधुने र भाँडा माफ्ने काम नगर्ने ।

नवराजपुर गाउँपालिका

सिरहा, मधेश प्रदेश

चट्याडबाट आफू बचौ र अरुलाई पनि बचाऔँ

- चट्याडबाट बच्न घरबाहिर हुनुहुन्छ भने अग्लो तथा एक्लो रूखमूनि नबस्नु ।
- पौडिने, माछा पार्ने तथा रयापिटज जस्ता क्रियाकलाप नगर्ने ।
- खुल्ला मैदानमा नबस्ने ।
- धातुबाट बनेका तारबार नजिक नबस्ने ।
- घरभित्र हुनुहुन्छ भने विद्युतीय सामग्रीहरू टि.भी., कम्प्युटर, फिज, वासिष्ठ मोसिनको नजिक नबस्ने ।
- तारसहितको टेलिफोन ल्याण्डलाइनको प्रयोग नगर्ने ।
- घरबाट बाहिर ननिस्कने ।
- धारामा नुहाउने, लुगाधुने र भाँडा माफ्ने काम नगर्ने ।

भगवानपुर गाउँपालिका

सिरहा मधेश प्रदेश

नेपाल राष्ट्र बैंकको अनुरोध

- तपाईंलाई फोन वा इमेलबाट विदेशमा चिट्ठा परेको वा रकम सहयोग प्राप्त भएको भन्ने जस्ता आकस्मिक लाभको सूचना आएमा ठगी धन्दा हुन सक्छ ।
- पैसा उठाउन तपाईंको बैंक खाता पठाउनुहोला अथवा कर लगायत प्रक्रिया पुऱ्याउनका लागि यति रकम जम्मा गर्नुहोला भनेर मेसेज आएमा पनि ठगी नै हुन सक्छ ।
- आफूले नर्कानिकन चिट्ठा परेको भन्ने जस्ता कल्पित भ्रममा नपर्ने ।
- बैंक तथा वित्तीय संस्थाबाट बोलेको भनी तपाईंको युजर नेम/पासवर्ड मागेमा नदिनुहोस् ।
- यसप्रकारका ठगी धन्दाबाट बेलैमा सजग बनौं र वित्तीय क्षति हुनबाट बचौं ।

मानवबेचबिखन रोक्न समन्वय र सहकार्य बैठक सम्पन्न

नेपालगन्ज । मानवबेचबिखन रोक्न विभिन्न तिरकाँले काम गरिरहेका बाँकेका संघसंस्थाहरुको समन्वय तथा सहकार्य बैठक नेपालगन्जमा सम्पन्न भएको छ ।

प्लान नेपालको सहयोगमा बाँके युनेस्को क्लबले सञ्चालन गरेको पोटेन्ट परियोजना अन्तर्गत सो समन्वय र सहकार्य बैठकको आयोजना गरिएको हो ।

बैठकमा सहभागि विभिन्न संघसंस्थाका प्रतिनिधि, स्थानीय सरकारका समन्वित शाखाका कर्मचारी र सरकारी निवासका कर्मचारीले मानवबेचबिखन नयाँ नयाँ तरिकाले जारी नै रहेकोमा चिन्ता व्यक्त गर्दै सो लाई न्युनिकरण गर्नका लागि काम गर्ने सबै संघसंस्था र स्थानीय सरकारबीच अति नै राम्रो समन्वय र सहकार्य आवश्यक रहेकोमा जोड दिए ।

बैठकमा सहभागि अधिकारीले बजेट र कार्यसूचि वास्ता नगर्ने प्रवृत्ति हावी हुँदै गएको जनाउँदै बेचबिखन विरुद्ध काम गर्ने संघसंस्थाहरुले बजेट र कार्यसूचि मागिए, नभएपनि दुवै अवस्थामा गम्भीर भएर समन्वय र सहकार्य गर्दै कामलाई निरन्तरता दिनुपर्ने आवश्यकता औल्याए ।

सो बैठकले अहिलेको अवस्थामा विप्लवशण गर्दै विभिन्न विषयमा खुला छलफल गरेर आगामी बैठकमा जिल्लाका आठ वटै पालिकाबाट बेचबिखन न्युनिकरणका लागि कार्ययोजना बनाउने निर्णय गरेको थियो ।

बैठकमा बोल्दै नेपालगन्ज उपमहानगरका महिला विकास अधिकृत आशा भाहीले बेचबिखन नियन्त्रणका लागि यो क्षेत्रमा काम गर्ने सरकारी र गैर सरकारी सबै निकायले एकजुट भएर काम गर्नु पर्नेमा जोड दिनुभयो ।

सोही प्रकारले खजुरा गाउँपालिकाका महिला विकास अधिकृत सुशिला न्यौपानेले मानवबेचबिखन रोक्ने कार्यलाई स्थानीय सरकारले आफ्नो प्रमुख योजनामा सामेल गर्नु पर्ने बताइन् ।

बाँके युनेस्को क्लबका कार्यकारी निर्देशक साजिद अल सिद्दिकीले सहजीकरण गर्नु भएको सो बैठकमा प्लान नेपालका कार्यक्रम अधिकृत सन्तोष पुरामी, महिला बालबालिका तथा जेष्ठ नागरिक सेवा केन्द्रका उपनिर्देशक दिलसरा राना, अभियान नेपालका अध्यक्ष कमला पन्त, साथी संस्थाका प्रमुख सरस्वती शर्मा, शक्ति समूहकी प्रदेश संयोजक निर्मला पौडेलले पनि मानवबेचबिखन एक गम्भीर समस्या बन्दै गएकोले यसलाई रोक्न सबैले मिलेर काम गर्नु पर्नेमा जोड दिएका थिए ।

सो अवसरमा शास्त्रित पुनस्स्थापना गृहका क्षेत्रीय संयोजक निर्मल सुवेदी, आफन्त नेपालका शाखा प्रमुख सुनिता शाह, श्री एन्जल्स नेपालका शाखा प्रमुख महेश्वरी, बाँके युनेस्को क्लबका अनुगमन अधिकृत अनुप बर्मा, लेखा अधिकृत खिम थापा, फिन्ड सुपरभाइजर शर्करासह थारु र रन्जना विक लगायतले पनि बेचबिखन रोक्न चाल्नु पर्ने कदमबारे आफ्नो सुझाव प्रस्तुत गरेका थिए ।

सूचना ! सूचना !! सूचना !!!

त्यत्किगत घटना दर्ता गरी त्यसबाट हुने फाइदा लिऔं।

- बालबिवाहलाई निरुत्साहित गरी र विवाह गर्ने उमेर २० वर्षपछि मात्र गरी / गराउन पहल गरी ।
- सरसफाईमा ध्यान दिई र फोहोर मैला जथाभावी नफाली ।
- सार्वजनिक जग्गामा घर / टहरा निर्माण नगरी र सार्वजनिक सम्पत्तिको संरक्षण गरी ।
- कर तिर्नु सबै नागरिकको कर्तव्य हो । 'कर तिर्ने सभ्य नागरिकको परिचय दिऔं ।'
- व्यत्किगत घटना दर्ता समयमै गरी र आफ्नो सन्ततिको भविष्य सुनिश्चित गरी ।
- सबै बालबालिकालाई विद्यालय पठाऔ, कुनै बालबालिकालाई शिक्षाबाट वञ्चित नगरी साथै बालश्रम र शोषणको अन्त्य गरी ।
- खुला ठाउँमा दिसापिसाव नगरी र खुला दिसापिसाव मुक्त अभियानमा सहयोग गरी ।
- सावुन पानीले हात धुने बानी बसाली । अरूलाई पनि सिकाऔ ।
- सार्वजनिक स्थलमा धुम्रपान मध्यपान नगरी / नगराऔं हावाहुरीबाट हुने आगलागीबाट बच्ची र अरूलाई पनि सावधानी गरी ।
- लैंगिक हिंसा विरुद्धको आवाज बुलन्द गरी र त्यसको अन्त्य गरी ।
- वैदेशिक रोजगारमा गएर स्वदेश फर्किसकेपछि एकपटक अनिवार्य रूपमा स्वास्थ्य परीक्षण गराऔ ।
- वातावरण संरक्षणका लागि प्रत्येक घर परिवारले आफ्नो घर वरपर दुइवटा विरूवा अनिवार्य रूपमा रोपी हरियाली, स्वच्छ र सुन्दर बनाऔ ।
- उपभोक्ता आचारसंहिता पालना गरी ।
- अपागता भएका नागरिक, जेष्ठ नागरिक र एकल महिलाको परिचयपत्र समयमै लिऔ । अधिकारको पूर्ण उपभोग गरी ।
- सामाजिक स्वास्थ्य विमा गराऔ र अवसरको फाइदा उठाऔ ।

हत्तुमाननगर कंकालिनी गाउँपालिका
सप्तरी, मधेश प्रदेश

सूचना ! सूचना !! सूचना !!!

त्यत्किगत घटना दर्ता गरी त्यसबाट हुने फाइदा लिऔं।

- बालबिवाहलाई निरुत्साहित गरी र विवाह गर्ने उमेर २० वर्षपछि मात्र गरी / गराउन पहल गरी ।
- सरसफाईमा ध्यान दिई र फोहोर मैला जथाभावी नफाली ।
- सार्वजनिक जग्गामा घर / टहरा निर्माण नगरी र सार्वजनिक सम्पत्तिको संरक्षण गरी ।
- कर तिर्नु सबै नागरिकको कर्तव्य हो । 'कर तिर्ने सभ्य नागरिकको परिचय दिऔं ।'
- व्यत्किगत घटना दर्ता समयमै गरी र आफ्नो सन्ततिको भविष्य सुनिश्चित गरी ।
- सबै बालबालिकालाई विद्यालय पठाऔ, कुनै बालबालिकालाई शिक्षाबाट वञ्चित नगरी साथै बालश्रम र शोषणको अन्त्य गरी ।
- खुला ठाउँमा दिसापिसाव नगरी र खुला दिसापिसाव मुक्त अभियानमा सहयोग गरी ।
- सावुन पानीले हात धुने बानी बसाली । अरूलाई पनि सिकाऔ ।
- सार्वजनिक स्थलमा धुम्रपान मध्यपान नगरी / नगराऔं हावाहुरीबाट हुने आगलागीबाट बच्ची र अरूलाई पनि सावधानी गरी ।
- लैंगिक हिंसा विरुद्धको आवाज बुलन्द गरी र त्यसको अन्त्य गरी ।
- वैदेशिक रोजगारमा गएर स्वदेश फर्किसकेपछि एकपटक अनिवार्य रूपमा स्वास्थ्य परीक्षण गराऔ ।
- वातावरण संरक्षणका लागि प्रत्येक घर परिवारले आफ्नो घर वरपर दुइवटा विरूवा अनिवार्य रूपमा रोपी हरियाली, स्वच्छ र सुन्दर बनाऔ ।
- उपभोक्ता आचारसंहिता पालना गरी ।
- अपागता भएका नागरिक, जेष्ठ नागरिक र एकल महिलाको परिचयपत्र समयमै लिऔ । अधिकारको पूर्ण उपभोग गरी ।
- सामाजिक स्वास्थ्य विमा गराऔ र अवसरको फाइदा उठाऔ ।

चन्द्रनगर गाउँपालिका
सलाही, मधेश प्रदेश

सूचना ! सूचना !! सूचना !!!

त्यत्किगत घटना दर्ता गरी त्यसबाट हुने फाइदा लिऔं।

- बालबिवाहलाई निरुत्साहित गरी र विवाह गर्ने उमेर २० वर्षपछि मात्र गरी / गराउन पहल गरी ।
- सरसफाईमा ध्यान दिई र फोहोर मैला जथाभावी नफाली ।
- सार्वजनिक जग्गामा घर / टहरा निर्माण नगरी र सार्वजनिक सम्पत्तिको संरक्षण गरी ।
- कर तिर्नु सबै नागरिकको कर्तव्य हो । 'कर तिर्ने सभ्य नागरिकको परिचय दिऔं ।'
- व्यत्किगत घटना दर्ता समयमै गरी र आफ्नो सन्ततिको भविष्य सुनिश्चित गरी ।
- सबै बालबालिकालाई विद्यालय पठाऔ, कुनै बालबालिकालाई शिक्षाबाट वञ्चित नगरी साथै बालश्रम र शोषणको अन्त्य गरी ।
- खुला ठाउँमा दिसापिसाव नगरी र खुला दिसापिसाव मुक्त अभियानमा सहयोग गरी ।
- सावुन पानीले हात धुने बानी बसाली । अरूलाई पनि सिकाऔ ।
- सार्वजनिक स्थलमा धुम्रपान मध्यपान नगरी / नगराऔं हावाहुरीबाट हुने आगलागीबाट बच्ची र अरूलाई पनि सावधानी गरी ।
- लैंगिक हिंसा विरुद्धको आवाज बुलन्द गरी र त्यसको अन्त्य गरी ।
- वैदेशिक रोजगारमा गएर स्वदेश फर्किसकेपछि एकपटक अनिवार्य रूपमा स्वास्थ्य परीक्षण गराऔ ।
- वातावरण संरक्षणका लागि प्रत्येक घर परिवारले आफ्नो घर वरपर दुइवटा विरूवा अनिवार्य रूपमा रोपी हरियाली, स्वच्छ र सुन्दर बनाऔ ।
- उपभोक्ता आचारसंहिता पालना गरी ।
- अपागता भएका नागरिक, जेष्ठ नागरिक र एकल महिलाको परिचयपत्र समयमै लिऔ । अधिकारको पूर्ण उपभोग गरी ।
- सामाजिक स्वास्थ्य विमा गराऔ र अवसरको फाइदा उठाऔ ।

गौर नगरपालिका
रौतहट, मधेश प्रदेश

सूचना ! सूचना !! सूचना !!!

त्यत्किगत घटना दर्ता गरी त्यसबाट हुने फाइदा लिऔं।

- बालबिवाहलाई निरुत्साहित गरी र विवाह गर्ने उमेर २० वर्षपछि मात्र गरी / गराउन पहल गरी ।
- सरसफाईमा ध्यान दिई र फोहोर मैला जथाभावी नफाली ।
- सार्वजनिक जग्गामा घर / टहरा निर्माण नगरी र सार्वजनिक सम्पत्तिको संरक्षण गरी ।
- कर तिर्नु सबै नागरिकको कर्तव्य हो । 'कर तिर्ने सभ्य नागरिकको परिचय दिऔं ।'
- व्यत्किगत घटना दर्ता समयमै गरी र आफ्नो सन्ततिको भविष्य सुनिश्चित गरी ।
- सबै बालबालिकालाई विद्यालय पठाऔ, कुनै बालबालिकालाई शिक्षाबाट वञ्चित नगरी साथै बालश्रम र शोषणको अन्त्य गरी ।
- खुला ठाउँमा दिसापिसाव नगरी र खुला दिसापिसाव मुक्त अभियानमा सहयोग गरी ।
- सावुन पानीले हात धुने बानी बसाली । अरूलाई पनि सिकाऔ ।
- सार्वजनिक स्थलमा धुम्रपान मध्यपान नगरी / नगराऔं हावाहुरीबाट हुने आगलागीबाट बच्ची र अरूलाई पनि सावधानी गरी ।
- लैंगिक हिंसा विरुद्धको आवाज बुलन्द गरी र त्यसको अन्त्य गरी ।
- वैदेशिक रोजगारमा गएर स्वदेश फर्किसकेपछि एकपटक अनिवार्य रूपमा स्वास्थ्य परीक्षण गराऔ ।
- वातावरण संरक्षणका लागि प्रत्येक घर परिवारले आफ्नो घर वरपर दुइवटा विरूवा अनिवार्य रूपमा रोपी हरियाली, स्वच्छ र सुन्दर बनाऔ ।
- उपभोक्ता आचारसंहिता पालना गरी ।
- अपागता भएका नागरिक, जेष्ठ नागरिक र एकल महिलाको परिचयपत्र समयमै लिऔ । अधिकारको पूर्ण उपभोग गरी ।
- सामाजिक स्वास्थ्य विमा गराऔ र अवसरको फाइदा उठाऔ ।

मटिहानी नगरपालिका
महोत्तरी, मधेश प्रदेश

- जीवनाशक विषादीहरू निःसन्देह जीवघाती हुन् । होसियारीसँग प्रयोग नगरिएमा मृत्युसम्म हुन सक्छ ।
- रासायनिक विषादी अन्तिम विकल्पको रूपमा लिनुपर्छ ।
- विषादी प्रयोग गर्ने सम्पूर्ण व्यक्तिलाई विषादीबारे विस्तृत जानकारी हुनुपर्छ ।
- व्यत्किगत सुरक्षाका लागि आवश्यक पोसाक लगाएर मात्र विषादी छर्नुपर्छ ।
- लेबलमा भएका जानकारीहरू तथा निर्देशनहरूअनुसार कार्य गर्दा विषादीबाट हुने असरबाट बच्न सकिन्छ ।
- विषादी छर्ने औजार चुहिने हुनुहुँदैन ।
- विषादी मिसाउँदा वा छर्दा सक्भर छल्लामा सम्पर्क हुन नदिन वा श्वास प्रक्रियाबाट शरीरभित्र जान नदिन प्रयोग गर्नुपर्छ ।
- विषादी मिसाउँदा वा छर्ने बेलामा खान, पिउन वा धुम्रपान गर्न निषेध गर्नुपर्छ ।
- छिमेकीलाई विषादी छरेको जानकारी दिनुपर्छ ।
- केटाकेटीहरूलाई विषादी चलाउन राखेको समयमा नजिक आउन दिनुहुँदैन ।
- विषादी अन्तिम प्रयोग र बाली भित्र्याउने समयवाधि जानकारी राख्नुपर्छ ।
- लक्षित गरेका किराहरू तथा प्रयोग हुने बालीहरूबारे जानकारी राख्नुपर्छ ।
- विषादीको म्याद सकिने मिति तथा प्रयोग गर्ने मात्रासम्बन्धी जानकारी हुनुपर्छ ।
- धेरै हावा चलेको वा हुरी लागेको बेलामा विषादी छर्नुहुँदैन ।
- विषादी छर्नसकेपछि बाँकी भएको विषादी भण्डारणमा वा सुरक्षित ठाउँमा पुऱ्याउनुपर्छ ।
- खाली विषादीको भाँडा ठीक ठाउँमा नष्ट गर्नुपर्छ ।
- विषादी छर्नेको 'रेकड' राख्नुपर्छ । जस्तै विषादीको नाम, मात्रा, छरेको मिति, बालीको अवस्था, छरेको बेलामा मौसम र अन्य विस्तृत जानकारी राख्नुपर्छ ।

प्रदेश सरकार

भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय

मधेश प्रदेश, धनुषा, नेपाल
इमेल : maleprovince2@gmail.com

